

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

10 JULI 1998

WETSVOORSTEL

**houdende wijziging,
wat het tuchtrecht voor de leden
van de rechterlijke orde betreft,
van het Gerechtelijk Wetboek**

(Ingediend door de heer Renaat Landuyt)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel poogt een aantal wettelijke lacunes in de tuchtregeling voor de leden van de rechterlijke orde aan te vullen. Enerzijds stonden deze lacunes in het verleden soms een efficiënt optreden van de bevoegde tuchtoverheden in de weg en anderzijds kunnen er verbeteringen aangebracht worden op het vlak van de rechten van de verdediging¹.

Dit wetsvoorstel brengt de volgende wijzigingen aan:

* de aanvulling van de omschrijving van de tuchtrectelijke inbreuken (artikel 2);

* de invoering van een verjaringstermijn voor de tuchtvordering (artikel 2);

¹ Zie de uitstekende bijdrage: HAECK, Y., «Een nieuw tuchtstatuut voor griffiers, een topprioriteit?», in *Gedenkboek CENEGER (1946-1996)*, 311-350.

(*) Vierde zitting van de 49e zittingsperiode

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

10 JUILLET 1998

PROPOSITION DE LOI

modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le régime disciplinaire applicable aux membres de l'ordre judiciaire

(Déposée par M. Renaat Landuyt)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition vise à combler un certain nombre de lacunes que comporte la loi en ce qui concerne le régime disciplinaire applicable aux membres de l'ordre judiciaire. D'une part, ces lacunes ont parfois empêché, par le passé, les autorités disciplinaires compétentes d'intervenir efficacement et, d'autre part, des améliorations peuvent être apportées sur le plan des droits de la défense¹.

La présente proposition vise plus précisément à :

* compléter la définition des manquements à la discipline (article 2);

* instaurer un délai de prescription pour l'action disciplinaire (article 2);

¹ Voir l'excellente contribution de HAECK, Y., «Een nieuw tuchtstatuut voor griffiers, een topprioriteit?», dans *Gedenkboek CENEGER (1946-1996)*, 311-350.

(*) Quatrième session de la 49e législature

* de vervanging van de tuchtsancties censuur en censuur met berisping door een nieuwe tuchtsanctie (inhouding van wedde) (artikel 3);

* de uitbreiding van de mogelijkheid om iemand bij wege van ordemaatregel voorlopig te schorsen en het voorzien in de nodige garanties voor de rechten van de verdediging (artikel 4);

* de aanvulling van een aantal lacunes in de procedure op het vlak van de rechten van de verdediging (formele motiveringsplicht, dwingende termijn om de beslissing mede te delen, vervolledigen van de gegevens op de oproepingsbrief) (artikelen 5 en 6);

* de mogelijkheid van een beroep tegen tuchtsancties bij de Raad van State (artikel 7);

* het voorzien in de doorhaling van de tuchtsancties na verloop van een bepaalde termijn (artikel 8).

* remplacer la censure et la censure avec réprimande par une nouvelle sanction disciplinaire (la retenue de traitement) (article 3);

* étendre la possibilité de suspendre provisoirement quelqu'un par mesure d'ordre et prévoir les garanties nécessaires sur le plan du respect des droits de la défense (article 4);

* combler un certain nombre de lacunes de la procédure en matière de droits de la défense (obligation de motivation formelle, délai de rigueur pour la notification de la décision, mentions supplémentaires à faire figurer dans la convocation) (articles 5 et 6);

* ouvrir un recours contre les sanctions disciplinaires devant le Conseil d'Etat (article 7);

* prévoir la radiation des sanctions disciplinaires après un certain délai (article 8).

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Het betreft een aangelegenheid bedoeld in artikel 77, 9°, G.W. (rechterlijke organisatie).

Art. 2

A) De te beperkte omschrijving van de tuchtrechtelijke inbreuken staat volgens de minister van Justitie soms aan een efficiënt optreden van de bevoegde tuchtoverheden in de weg. Zo zou de omschrijving «ambtsplichten verzuimen of door het gedrag afbreuk doen aan de waardigheid van het ambt» niet volstaan om op te treden tegen magistraten die inschattingfouten maken bij het nemen van bepaalde beslissingen (bijvoorbeeld inzake het organiseren van het inzagerecht van gedetineerden in voorlopige hechtenis) of bij magistraten en andere leden van de rechterlijke orde die weliswaar formeel gesproken hun beroepsplichten uitoefenen, maar dit onzorgvuldig doen.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

La proposition de loi règle une matière visée à l'article 77, 9e, de la Constitution (l'organisation judiciaire).

Art. 2

A) Le ministre de la Justice estime que la définition trop restrictive des infractions disciplinaires empêche parfois les autorités disciplinaires compétentes d'agir efficacement. C'est ainsi que la disposition permettant de sanctionner «ceux qui manquent aux devoirs de leur charge ou qui par leur conduite portent atteinte à la dignité de son caractère» ne permettrait pas d'intervenir à l'encontre de magistrats dont certaines décisions ont été entachées d'erreurs d'appréciation (par exemple, décisions concernant l'organisation de l'exercice du droit de consultation de leur dossier par des inculpés se trouvant en détention préventive) ou à l'encontre de magistrats ou d'autres membres de l'ordre judiciaire qui accompliraient certes formellement les devoirs de leur charge, mais le font avec négligence.

Hoewel dit restrictieve standpunt van de minister ten gronde ernstig kan betwist worden², stelt de indiener van dit wetsvoorstel voor om in artikel 404 van het Gerechtelijk Wetboek uitdrukkelijk te bepalen dat zij die «bij de uitoefening van hun ambt onzorgvuldig zijn geweest» hiervoor tuchtrechtelijk gestraft kunnen worden, zodat de tuchtoverheden zich niet meer op de vermeende gebrekbaarheid van de wet kunnen beroepen om niet op te treden.

Het wordt aldus een ambtsplicht om elke daad die in het kader van het ambt wordt gesteld zorgvuldig af te wegen en uit te voeren. Het criterium is dat van de redelijkheid of van de normale goede huisvader.

B) Er wordt voorzien in een verjaringstermijn, die nu ontbreekt. De verjaringstermijn bedraagt zes maanden en begint pas te lopen na de kennisname of het vaststellen van voldoende bewijskrachtige gegevens omtrent de feiten door een bevoegde tuchtoverheid of na het in kracht van gewijsde treden van een gerechtelijke uitspraak in stafzaken.

Deze formulering is op twee punten een bevestiging van vaste rechtspraak van de Raad van State³:

* «voldoende bewijskrachtige gegevens omtrent de feiten»: geruchten of vage gegevens doen de verjaringstermijn niet lopen. De termijn begint pas te lopen nadat voldoende gegevens vorhanden zijn die het instellen van een tuchtprecedure kunnen rechtvaardigen;

* door «een» bevoegde tuchtoverheid: er zijn verschillende tuchtoverheden bevoegd voor het opleggen

² Het beginsel *nullum crimen sine lege* is niet van toepassing in het tuchtrecht, wat betekent dat men steeds in concreto moet beoordelen of een bepaald feit een tuchtvergrijp is, rekening houdend met onder meer de functie die de betrokkenen bekleedt. Opzet is niet vereist; het loutere feit van de professionele tekortkoming is voldoende opdat tuchtrechtelijk zou kunnen worden ingegrepen. Een nalatigheid is bijgevolg een tuchtfout.

Het wordt algemeen aanvaard dat het opstellen van een lijst met beroepsverplichtingen of een codex van beroepsfouten onmogelijk is (OPDEBEEK, I., *Tuchtrecht in de lokale besturen*, Brugge, Die Keure, 1992, 63-65, nrs. 86-89; KRINGS, E., «Plichten en rechten van de leden van de Rechterlijke Macht», *R.W.*, 1988-89, 172, nr. 8; MATTHIJS, J., *Openbaar Ministerie*, Gent, Story Scientia, 1983, 206, nr. 400; HAECK, Y., *I.c.*, 315-316, nr. 7). Voor magistraten moet in principe strenger opgetreden worden dan voor gewone ambtenaren, omdat ze meer dan in enig ander beroep over buitengewone machten ten aanziene van de rechtszoekende beschikken en omdat de uitoefening van die machten noodzakelijkerwijs plichten behelzen. Een magistraat moet meer oog hebben voor zijn plichten dan voor zijn rechten, en desnoods raad vragen aan zijn oversten (KRINGS, E., *I.c.*, 172 nrs. 18-19 en 31).

³ Zie bijvoorbeeld R.v.St., Van Rompuy, nr. 63.857, 8 januari 1997.

Même si ce point de vue restrictif du ministre est fortement contestable sur le fond², l'auteur de la présente proposition de loi propose de prévoir expressément, à l'article 404 du Code judiciaire, que ceux qui «font preuve de négligence dans l'exercice de leur charge» peuvent faire l'objet de sanctions disciplinaires, de sorte que les autorités disciplinaires ne puissent plus se retrancher derrière les prétendues lacunes de la loi pour s'abstenir d'intervenir.

L'obligation d'évaluer et d'accomplir consciencieusement chaque acte posé dans le cadre de la charge devient donc un devoir de l'office. Le critère consiste à agir raisonnablement ou en bon père de famille.

B) L'article proposé fixe un délai de prescription, qui n'existe pas jusqu'à présent. Le délai de prescription est de six mois et ne commence à courir qu'à partir de la connaissance ou de la constatation, par l'une des autorités compétentes, d'éléments suffisamment probants concernant les faits ou après qu'une décision judiciaire en matière répressive a été coulée en force de chose jugée.

Cette formulation constitue, sur deux points, la confirmation d'une jurisprudence constante du Conseil d'Etat³:

* «éléments suffisamment probants concernant les faits»: des rumeurs ou des éléments vagues n'entraînent pas la prise de cours du délai de prescription. Le délai ne commence à courir qu'à partir du moment où l'on dispose de suffisamment d'éléments pouvant justifier la mise en oeuvre d'une procédure disciplinaire;

* par «l'une des» autorités compétentes: plusieurs autorités disciplinaires peuvent prononcer les diffé-

² Le principe *nullum crimen sine lege* n'est pas applicable en droit disciplinaire, ce qui signifie qu'il faut toujours juger, sur la base des éléments concrets, si un fait donné constitue un manquement disciplinaire, en tenant compte, entre autres, de la fonction que l'intéressé exerce. Il n'est pas nécessaire qu'il y ait intention; la seule existence d'un manquement professionnel suffit pour qu'une procédure disciplinaire puisse être engagée. Une négligence est par conséquent une faute relevant du droit disciplinaire.

Il est admis par tous qu'il est impossible d'établir une liste des devoirs professionnels ou un code des fautes professionnelles (OPDEBEEK I., *Tuchtrecht in de lokale besturen*, Bruges, Die Keure, 1992, 63-65, n°s 86-89; KRINGS E., «Plichten en rechten van de leden van de Rechterlijke Macht», *R.W.*, 1988-89, 172, n° 8; MATTHIJS J., *Openbaar Ministerie*, Gand, Story Scientia, 1983, 206, n° 400; HAECK Y., *I.c.*, 315-316, n° 7). Les autorités disciplinaires doivent en principe se montrer plus strictes à l'égard des magistrats qu'à l'égard de fonctionnaires ordinaires, étant donné que, plus que n'importe quelle autre catégorie professionnelle, les magistrats disposent, à l'égard des justiciables, de pouvoirs particuliers et que l'exercice de ces pouvoirs implique nécessairement des devoirs. Un magistrat doit se soucier davantage de ses devoirs que de ses droits et, si nécessaire, demander conseil à ses supérieurs (KRINGS E., *I.c.*, 172, n°s 18-19 et 31).

³ Voir, par exemple, Conseil d'Etat, Van Rompuy, n° 63.857, 8 janvier 1997.

van de diverse sancties (bijvoorbeeld: ontszetting uit het ambt van een rechter kan enkel door het Hof van Cassatie, terwijl de hoven van beroep in de meeste gevallen bevoegd zijn voor de schorsing van een rechter). Meestal zijn er dus meerdere tuchtoverheden tegelijk bevoegd voor dezelfde feiten, wat soms het verzenden van het dossier van de ene naar de andere tuchtoverheid tot gevolg kan hebben. Overeenkomstig de rechtspraak van de Raad van State wordt voorgesteld om de verjaringstermijn te laten ingaan op het ogenblik dat de eerste bevoegde tuchtoverheid kennis krijgt van voldoende bewijskrachtige gegevens omtrent de feiten.

Art. 3

De sanctie van de «enkele censuur» stuitte reeds in 1963 op kritiek van de Raad van State, geformuleerd in zijn advies over het vernieuwde Gerechtelijk Wetboek. De Raad merkt op dat deze tuchtstraf en haar gevolgen niet gedefinieerd waren en dat er, aangezien van het plechtigere karakter, eigenlijk geen verschil bestaat met de «waarschuwing»⁴.

Aangezien één morele straf meer dan voldoende lijkt, wordt voorgesteld om te voorzien in een nieuwe, pecuniare tuchtstraf, de inhouding van wedde, die meteen ook de censuur met berisping (die van rechtswege een maand inhouding van wedde ten gevolge heeft) vervangt. Er wordt voorgesteld om de inhouding van de wedde te bepalen op maximaal de helft van de brutowedde en voor een periode van ten hoogste drie maanden.

Art. 4

De huidige tuchtregeling bepaalt dat een voorlopige schorsing mogelijk is indien de betrokken strafrechtelijk vervolgd wordt, maar niet indien hij tuchtrechtelijke vervolgd wordt.

Nochtans is men het er in de rechtsleer over eens dat de overheid die bevoegd is om tuchtsancties op te leggen eveneens bevoegd is om allerlei ordemaatregelen te nemen, bijvoorbeeld in afwachting van de afloop van de tuchtprocedure. Een wettelijke regeling hiervan is dringend nodig, met inbegrip van de regeling van de procedure en de rechten van de verdediging⁵.

De regeling die voorgesteld wordt is geïnspireerd op de regeling van de «preventieve schorsing» voor het gemeentepersoneel (artikels 310-316 nieuwe gemeentewet).

⁴ R.v.St., advies van 18 juni 1963, *Pasin.*, 1967, annex p. 747, aangehaald door HAECK, Y., *l.c.*, 346, nr. 81.

⁵ HAECK, Y., *l.c.*, 348-348, nr. 82.

rentes sanctions (par exemple: la destitution d'un juge ne peut être prononcée que par la Cour de cassation, tandis que les cours d'appel sont, dans la plupart des cas, compétentes pour ordonner la suspension). Plusieurs autorités disciplinaires sont donc généralement compétentes simultanément, ce qui peut quelquefois avoir pour conséquence que le dossier soit transmis d'une autorité disciplinaire à l'autre. Conformément à la jurisprudence du Conseil d'Etat, il est proposé de faire courir le délai de prescription à partir du moment où la première autorité disciplinaire compétente a connaissance d'éléments suffisamment probants concernant les faits.

Art. 3

La sanction de la «censure simple» a été critiquée dès 1963 par le Conseil d'Etat dans son avis concernant le nouveau Code judiciaire. Le Conseil faisait observer que cette sanction disciplinaire n'est pas définie, que ses effets ne sont pas déterminés et que, mis à part le fait que cette sanction aura parfois un caractère plus solennel que l'«avertissement», l'on ne voit pas la différence entre ces deux peines⁴.

Etant donné qu'une seule sanction morale nous paraît plus que suffisante, nous proposons de prévoir une nouvelle sanction disciplinaire d'ordre pecuniaire, à savoir la retenue de traitement, qui remplacerait dès lors la censure avec réprimande (qui entraîne de plein droit une retenue de traitement d'un mois). Il est proposé de plafonner la retenue de traitement à 50 % du traitement brut et ce, pour une période de trois mois au plus.

Art. 4

Le régime discipline actuel permet de suspendre provisoirement l'intéressé s'il fait l'objet de poursuites pénales, mais non s'il fait l'objet de poursuites disciplinaires.

La doctrine considère cependant que les autorités habilitées à infliger des sanctions disciplinaires sont également habilitées à prendre diverses mesures d'ordre, par exemple, en attendant l'issue de la procédure disciplinaire. Il est urgent de légiférer à cet égard et notamment de régler la procédure et l'exercice des droits de la défense⁵.

Le régime proposé s'inspire du régime de la «suspension préventive» qui s'applique au personnel communal (articles 310-316 de la nouvelle loi communale).

⁴ C.E., avis du 18 juin 1963, *Pasin.*, 1967, annexe p. 747, cité par HAECK, Y., *l.c.*, 346, n° 81.

⁵ HAECK, Y., *l.c.*, 348-348, n° 82.

Art. 7

Aangezien artikel 406 van toepassing is op alle leden van de rechterlijke orde, is het derde lid van artikel 414 overbodig.

Art. 10

De voorgestelde aanvullingen van artikel 420 van het Gerechtelijk Wetboek betreffen een aantal bijkomende garanties voor de rechten van de verdediging: dwingende termijnen om uitspraak te doen en de beslissing mee te delen, de formele motiveringsplicht en de verplichte vermelding van de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen de sanctie.

Art. 11

Net zoals in andere tuchtstatuten wordt voorgesteld om in de mogelijkheid te voorzien zich niet enkel door een advocaat, maar eveneens door een collega te laten bijstaan⁶.

Art. 12

Een aantal vergetelheden in het huidige artikel 423 van het Gerechtelijk Wetboek wordt hierbij hersteld: de vermelding in de oproepingsbrief van de mogelijkheid om zich te laten bijstaan en van de plaats van de verschijning (en niet alleen datum en uur).

Art. 13

Het Gerechtelijk Wetboek voorziet niet in een vorm van hoger beroep tegen tuchtsancties.

Enkel de tuchtstraffen van schorsing door de Koning en afzetting door de Koning of door de minister van Justitie en een aantal tuchtsancties opgelegd door de parketsecretaris (waarschuwing, enkele censuur, censuur met berisping en schorsing) zijn vatbaar voor een annulatieberoep bij de Raad van State. Andere tuchtsancties opgelegd door andere tuchtoverheden niet, omdat ze niet onder het toepassingsgebied van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vallen (het zijn geen beslissingen van administratieve overheden). Artikel 610 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet in de mogelijkheid voor het Hof van Cassatie om kennis te nemen van beslissingen inzake tucht, maar de betrokken kan de zaak niet zelf aanhangig maken: krachtens artikel 1088 van het Gerechtelijk Wetboek kan dit enkel gebeuren door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, op voorschrift van de minister van Justitie⁷.

Art. 7

Etant donné que l'article 406 s'applique à tous les membres de l'ordre judiciaire, l'article 414, alinéa 3, est superflu.

Art. 10

Les ajouts qu'il est proposé d'apporter à l'article 420 du Code judiciaire prévoient une série de garanties supplémentaires en ce qui concerne les droits de la défense: des délais impératifs en ce qui concerne le prononcé et la notification de la décision, l'obligation formelle de motivation et l'obligation de mentionner la possibilité d'introduire un recours contre la sanction.

Art. 11

Il est proposé de prévoir, à l'instar de ce que prévoient d'autres statuts disciplinaires, que l'intéressé peut se faire assister non seulement par un avocat, mais également par un de ses collègues⁶.

Art. 12

Cet article vise à réparer une série d'oublis constatés dans l'article 423 actuel du Code judiciaire: l'indication, dans la lettre de convocation, de la possibilité de se faire assister ainsi que du lieu de la comparution (et pas seulement de la date et de l'heure de celle-ci).

Art. 13

Le Code judiciaire ne prévoit aucune forme de recours contre les sanctions disciplinaires.

Seules la suspension et la révocation prononcées par le Roi ou par le ministre de la Justice, ainsi qu'un certain nombre de sanctions disciplinaires infligées par le secrétaire du parquet (avertissement, censure simple, censure avec réprimande et suspension) sont susceptibles d'un recours en annulation devant le Conseil d'Etat. Ce n'est pas le cas pour les autres sanctions disciplinaires infligées par d'autres autorités disciplinaires, parce qu'elles ne relèvent pas de l'article 14 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat (il ne s'agit pas de décisions des autorités administratives). L'article 610 du Code judiciaire prévoit la possibilité, pour la Cour de cassation, de connaître des décisions en matière de discipline, mais l'intéressé ne peut la saisir de l'affaire: en vertu de l'article 1088 du même Code, cette faculté est réservée au procureur général près la Cour de cassation, sur les instructions du ministre de la Justice⁷.

⁶ *Ibid.*, 348, nr. 84.

⁷ *Ibid.*, 341-346, nr. 72-79.

⁶ *Ibid.*, 348, n° 84.

⁷ *Ibid.*, 341-346, n° 72-79.

Om deze ernstige lacune te doen verdwijnen, wordt voorgesteld de mogelijkheid te scheppen om een schorsings- en annulatieberoep in te stellen bij de Raad van State. Dit lijkt de enige haalbare oplossing. Een algemene beroeps mogelijkheid bij het Hof van Cassatie is onmogelijk, aangezien dit hof zelf belangrijke tuchtbevoegdheden heeft ten aanzien van magistraten. Bovendien heeft een beroeps mogelijkheid bij de Raad van State het voordeel dat daar reeds voldoende expertise aanwezig is inzake tuchtrecht (onder andere tuchtrecht in de rechterlijke orde).

De nieuwe beroeps mogelijkheid betreft een annulatieberoep op grond van artikel 14 van de ge-coördineerde wetten op de Raad van State. In de aangelegenheden waarin de Raad nu reeds bevoegd is (beslissingen van de Koning, de minister en de secretaris) blijft de Raad uiteraard bevoegd op grond van zijn algemene bevoegdheid inzake beslissingen van administratieve overheden.

Aangezien overeenkomstig artikel 17 van dezelfde wet de vordering tot schorsing van de maatregel enkel bestaat ten aanzien van beslissingen van administratieve overheden, wordt uitdrukkelijk bepaald dat ook in de andere gevallen de mogelijkheid bestaat om een vordering tot schorsing in te leiden.

Art. 14

Ook dit artikel poogt een lacune aan te vullen door de doorhaling van de sanctie na verloop van een bepaalde tijd in de wet in te schrijven. Hierin is reeds voorzien in diverse tuchtregelingen⁸.

R. LANDUYT

Pour combler cette lacune grave, il est proposé de créer la possibilité d'introduire un recours en suspension et en annulation devant le Conseil d'Etat. Cela paraît être la seule solution réalisable. Une possibilité générale de recours devant la Cour de cassation est impossible, étant donné que cette cour dispose de compétences disciplinaires importantes envers les magistrats. De plus, une possibilité de recours devant le Conseil d'Etat offre l'avantage que cette instance dispose d'une expertise suffisante en matière de droit disciplinaire (notamment en ce qui concerne le droit disciplinaire dans l'ordre judiciaire).

La nouvelle possibilité de recours en annulation sur la base de l'article 14 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat. Dans les matières pour lesquelles le Conseil est déjà compétent à l'heure actuelle (décisions du Roi, du ministre et du secrétaire), le Conseil reste évidemment compétent en vertu de sa compétence générale concernant les décisions des autorités administratives.

Etant donné que, conformément à l'article 17 de la même loi, la requête en suspension de la mesure n'existe qu'à l'égard de décisions des autorités administratives, il est prévu explicitement qu'une requête en annulation pourra également être introduite dans les autres cas.

Art. 14

Cet article vise également à combler une lacune en prévoyant dans la loi que la sanction peut être effacée après un délai déterminé, conformément à ce qui existe déjà dans divers régimes disciplinaires⁸.

⁸ *Ibid.*, 348-349, nr. 86.

⁸ *Ibid.*, 348-349, n°. 86.

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 404 van het Gerechtelijk Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) tussen de woorden «verzuimen» en «of» worden de woorden «of bij de uitoefening van hun ambt onzorgvuldig zijn» ingevoegd;

B) het artikel wordt aangevuld met het volgende lid :

«Een tuchtrechtelijke vervolging kan niet meer worden ingesteld na verloop van een termijn van zes maanden na de kennisname of het vaststellen van voldoende bewijskrachtige gegevens omtrent de feiten door een bevoegde overheid of na een in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke uitspraak in strafzaken.».

Art. 3

In artikel 405 van hetzelfde wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) in het eerste lid worden de woorden «enkele censuur» geschrapt en worden de woorden «censuur met berisping» vervangen door de woorden «inhouding van wedde»;

B) het tweede lid wordt vervangen door het volgende lid:

«De inhouding van wedde mag een termijn van drie maanden niet overschrijden en niet meer dan vijftig procent van de brutowedde bedragen. De schorsing heeft verlies van wedde ten gevolge zolang zij duurt.».

Art. 4

Artikel 406 van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 406. § 1. De tot schorsing bevoegde overheid kan ieder die een in dit wetboek genoemd ambt uitoefent en strafrechtelijk of tuchtrechtelijk vervolgd wordt bij wege van ordemaatregel voorlopig schorsen, indien de aanwezigheid van de betrokkenen on-

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

A l'article 404 du Code judiciaire sont apportées les modifications suivantes :

A) les mots «ou font preuve de négligence dans l'exercice de leur charge» sont insérés entre les mots «de leur charge» et le mot ou»;

B) l'article est complété par l'alinéa suivant :

«Les poursuites disciplinaires ne peuvent plus être intentées après l'expiration d'un délai de six mois à dater de la connaissance ou de la constatation, par l'autorité compétente, d'éléments suffisamment probants concernant les faits ou après qu'une décision judiciaire en matière répressive a été coulée en force de chose jugée.»

Art. 3

A l'article 405 du même Code sont apportées les modifications suivantes:

A) dans l'alinéa 1er, les mots «la censure simple» sont supprimés et les mots «la censure avec réprimande» sont remplacés par les mots «la retenue de traitement»;

B) L'alinéa 2 est remplacé par l'alinéa suivant:

«La retenue de traitement s'applique pendant trois mois au plus et ne peut excéder 50 % du traitement brut. La suspension emporte privation de traitement pendant sa durée.».

Art. 4

L'article 406 du même code est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 406. § 1er. L'autorité compétente pour prononcer la suspension peut suspendre provisoirement, par mesure d'ordre, toute personne qui exerce des fonctions prévues par le présent Code et qui fait l'objet de poursuites pénales ou disciplinaires, si la présence

verenigbaar is met het belang van de dienst of met het algemeen belang.

De voorlopige schorsing kan een inhouding van ten hoogste de helft van de wedde inhouden.

De voorlopige schorsing wordt uitgesproken voor een termijn van ten hoogste vier maanden. In geval van strafrechtelijke vervolging kan de overheid deze termijn voor perioden van ten hoogste vier maanden verlengen zolang de strafrechtelijke procedure duurt.

§ 2. Voor het opleggen van de voorlopige schorsing en de verlenging ervan geldt de procedure voor de schorsing, met dien verstande dat de termijn om te verschijnen teruggebracht wordt op vijf dagen. In hoogdringende gevallen kan de bevoegde overheid de preventieve schorsing onmiddellijk uitspreken, onder de verplichting de betrokkenen na de uitspraak onverwijld te horen overeenkomstig dezelfde procedure.

Van de beslissing tot voorlopige schorsing wordt zonder verwijl aan de betrokkenen kennis gegeven, hetzij bij ter post aangetekende brief hetzij door overhandiging tegen ontvangstbewijs. De kennisgeving vermeldt op straffe van nietigheid de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen de beslissing.

Bij gebrek aan kennisgeving binnen vijf dagen, wordt ze als ingetrokken beschouwd. Voor dezelfde feiten kan geen nieuwe procedure tot voorlopige schorsing worden ingesteld.».

Art. 5

In artikel 411 van hetzelfde wetboek worden de woorden «De enkele censuur of de censuur met berisping» vervangen door de woorden «De inhouding van wedde».

Art. 6

In artikel 414 van hetzelfde wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) in het eerste lid worden de woorden «, de enkele censuur en de censuur met berisping» vervangen door de woorden «en de inhouding van wedde»;

B) in het derde lid worden de woorden «censureren» vervangen door de woorden «een inhouding van wedde opleggen».

Art. 7

In artikel 414bis van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij de wet van 6 mei 1997, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

de l'intéressé est incompatible avec l'intérêt du service ou avec l'intérêt général.

La suspension provisoire peut emporter privation de la moitié du traitement au plus.

La suspension provisoire est prononcée pour un terme de quatre mois au plus. En cas de poursuite pénale, l'autorité peut proroger ce terme par périodes de quatre mois au plus pendant la durée de la procédure pénale.

§ 2. La procédure de suspension s'applique pour la suspension provisoire et sa prorogation, étant entendu que le délai de comparution est ramené à cinq jours. Dans les cas d'extrême urgence, l'autorité compétente peut prononcer la suspension préventive sur-le-champ, sous réserve de l'obligation d'entendre l'intéressé sans délai après la décision, conformément à la même procédure.

La décision de suspension provisoire est notifiée sans délai à l'intéressé, soit par lettre recommandée à la poste, soit par remise contre accusé de réception. La notification mentionne, à peine de nullité, la possibilité d'introduire un recours contre la décision.

Si elle n'a pas été notifiée dans les cinq jours, la sanction disciplinaire est réputée rapportée. Il ne peut être engagé de nouvelle procédure de suspension provisoire pour les mêmes faits.».

Art. 5

Dans l'article 411 du même Code, les mots «La censure simple ou avec réprimande» sont remplacés par les mots «La retenue de traitement».

Art. 6

A l'article 414 du même Code sont apportées les modifications suivantes:

A) dans l'alinéa 1er, les mots «, de la censure simple et de la censure avec réprimande» sont remplacés par les mots «et de la retenue de traitement»;

B) dans l'alinéa 3, les mots «et censurer» sont supprimés et les mots «et leur infliger une retenue de traitement» sont insérés entre les mots «du ministère public» et les mots «ou proposer au Roi».

Art. 7

A l'article 414bis du même Code, inséré par la loi du 6 mai 1997, sont apportées les modifications suivantes:

A) in § 1, tweede lid, worden de woorden «, enkele censuur en censuur met berisping» vervangen door de woorden «en inhouding van wedde»;

B) § 3 wordt opgeheven.

Art. 8

In artikel 415, tweede en derde lid, van hetzelfde wetboek wordt het woord «gecensureerd» telkens vervangen door de woorden «gestraft met een inhouding van wedde».

Art. 9

In artikel 416 van hetzelfde wetboek, gewijzigd bij de wetten van 25 april 1983, 17 februari 1997 en 20 mei 1997, wordt het woord «gecensureerd» telkens vervangen door de woorden «gestraft met een inhouding van wedde».

Art. 10

Artikel 420 van hetzelfde wetboek wordt aangevuld met de volgende leden :

«De bevoegde tuchtoverheid doet binnen een maand na de laatste verschijning of na niet-verschijning uitspraak over de op te leggen tuchtmaatregel, bij gebrek waaraan de tuchtoverheid geacht wordt af te zien van vervolging voor de feiten die de betrokkenen laste worden gelegd.

De beslissing waarbij een tuchtstraf wordt opgelegd, wordt met redenen omkleed.

Van de beslissing wordt zonder verwijl aan de betrokkenen kennis gegeven, hetzij bij ter post aangetekende brief hetzij door overhandiging tegen ontvangstbewijs. De kennisgeving vermeldt op straffe van nietigheid de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen de beslissing.

Bij gebrek aan kennisgeving binnen vijf dagen, wordt de tuchtstraf als ingetrokken beschouwd. Voor dezelfde feiten kan geen nieuwe vervolging worden ingesteld.».

Art. 11

In artikel 422 van hetzelfde wetboek wordt het woord «raadsman» vervangen door de woorden «advocaat of een lid van de rechterlijke orde van het korps waartoe hij behoort».

A) dans le § 1er, alinéa 2, les mots «, de la censure simple et de la censure avec réprimande» sont remplacés par les mots «et de la retenue de traitement»;

B) le § 3 est abrogé.

Art. 8

Dans l'article 415, alinéas 2 et 3, du même Code, le mot «censurés» est chaque fois remplacé par les mots «punis d'une retenue de traitement».

Art. 9

Dans l'article 416 du même Code, modifié par les lois du 25 avril 1983, du 17 février 1997 et du 20 mai 1997, le mot «censurés» est chaque fois remplacé par les mots «punis d'une retenue de traitement».

Art. 10

L'article 420 du même Code est complété par les alinéas suivants:

«L'autorité disciplinaire compétente se prononce dans le mois qui suit la dernière comparution ou la non-comparution sur la mesure disciplinaire à appliquer, faute de quoi elle est censée renoncer à poursuivre les faits imputés à l'intéressé.

La décision d'appliquer une peine disciplinaire est motivée.

La décision est portée sans délai à la connaissance de l'intéressé, soit par lettre recommandée à la poste, soit par remise contre accusé de réception. La notification mentionne, à peine de nullité, la possibilité d'introduire un recours contre la décision.

Si elle n'a pas été notifiée dans un délai de cinq jours, la peine disciplinaire est réputée rapportée. Il ne peut être intenté de nouvelles poursuites pour les mêmes faits.».

Art. 11

Dans l'article 422 du même Code, les mots «d'un conseil» sont remplacés par les mots «d'un avocat ou d'un membre de l'ordre judiciaire du corps auquel il appartient».

Art. 12

In artikel 423 van hetzelfde wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) tussen de woorden «opgave van» en «dag» wordt het woord «plaats,» ingevoegd;

B) het artikel wordt aangevuld als volgt:

«, alsmede de vermelding van het recht van betrokkenen om zich te laten bijstaan door een advocaat of een lid van de rechterlijke orde van het korps waartoe hij behoort».

Art. 13

In deel II, boek I, titel V, van hetzelfde wetboek wordt, onder een hoofdstuk V (*nieuw*), met als opschrift «Beroep», een artikel 427bis ingevoegd, luidende:

«Art. 427bis. Tegen beslissingen waarbij een tuchtstraf of een voorlopige schorsing wordt opgelegd of verlengd of waarbij een doorhaling wordt geweigerd, kan de betrokkenen een annulatieberoep en een bezoep tot schorsing instellen bij de Raad van State.».

Art. 14

In deel II, boek I, titel V, van hetzelfde wetboek wordt, onder een hoofdstuk VI (*nieuw*), met als opschrift «Doorhaling van de tuchtstraf», een artikel 427ter ingevoegd, luidende:

«Art. 427ter. Een waarschuwing en een inhouding van wedde worden na verloop van een termijn van respectievelijk een en twee jaar van ambtswege doorgehaald in het persoonlijk dossier van de betrokkenen.

Op verzoek van de betrokkenen kan een schorsing na verloop van een termijn van vier jaar door de overheid die ze heeft uitgesproken worden doorgehaald. De tuchtoverheid kan de doorhaling enkel weigeren indien nieuwe gegevens aan het licht gekomen zijn die van aard zijn dergelijke weigering te rechtvaardigen.

De in dit artikel bepaalde termijnen lopen vanaf de datum waarop de tuchtstraf werd uitgesproken.».

11 juni 1998

R. LANDUYT

Art. 12

A l'article 423 du même Code sont apportées les modifications suivantes:

A) les mots «le lieu,» sont insérés entre les mots «en personne,» et les mots «le jour»;

B) l'article est complété comme suit:

«,ainsi que la mention du droit de l'intéressé de se faire assister d'un avocat ou d'un membre de l'ordre judiciaire du corps auquel il appartient».

Art. 13

Dans la deuxième partie, livre Ier, titre V, du même code, sous un nouveau chapitre V, intitulé «Recours», il est inséré un article 427bis, libellé comme suit:

«Art. 427bis. L'intéressé peut introduire auprès du Conseil d'Etat un recours en annulation ou un recours en suspension contre les décisions par lesquelles une peine disciplinaire ou une suspension provisoire est infligée ou prorogée ou par lesquelles un effacement est refusé.».

Art. 14

Dans la deuxième partie, livre Ier, titre V, du même code, sous un nouveau chapitre VI, intitulé «Effacement de la peine disciplinaire», il est inséré un article 427ter, libellé comme suit:

«Art. 427ter. Un avertissement ou une retenue de traitement sont effacés d'office du dossier individuel de l'intéressé après respectivement une période d'un an et une période de deux ans.

A la demande de l'intéressé, une suspension peut être effacée par l'autorité qui l'a prononcée après une période de quatre ans. L'autorité disciplinaire ne peut refuser l'effacement qu'à la lumière de nouveaux éléments qui sont de nature à justifier un tel refus.

Les délais prévus dans le présent article prennent cours à la date à laquelle la peine disciplinaire a été prononcée.».

11 juin 1998